

על מנת שלא לצמצם תקציבים הדרושים לרכישת נשק. ועוד יותר חיוני הוא לטפח יחסים עם המקורות המספקים את הנשק. למען לא יוצר "ואדי", ואולי "ואדי-אכזב" במקום שדרוש נחל איתן. בתחום זה, יש לשמוח לסוג היחסים הקיימים בינינו לבין צרפת. ניסינו לרכוש נשק מהצרפתים — ורכשנו לא רק נשק כי אם גם כוח מסוג נוסף: — ידידות עם צרפת.

ג. המשך הנקיטה בקוהמדיני של צדק וקשיחות

אף כלפי עצמנו חייבים אנו תמיד להיות צודקים. אולם כלפי אחרים אין זה מספיק להיות צודקים, כי אם יש גם צורך להיות קשיחים. הפשרות בינינו לבין ערבים, המוצעות ע"י חוגים או מעצמות מסוימים, אינן בגדר פשרה בין שני עניינים הצודקים במידה-שווה, כי אם פשרה-של-נוחיות. מחפשים מדי-פעם-בפעם על מי יותר קל ללחוק, ומי יותר נכון לוותר — וכלפיו מופעל כל הלחץ. אכן, ישראל — אין לה על מה לוותר. אילו היתה היא שואפת למלחמות, הרי הדבר הראשון שהיה עליה לעשות — הוא וויתור על הלוחמות. ברם, בגלל זה שאין הערבים נכונים לוותר על הלוחמות שלהם — אין בדעתנו לוותר על האדמה שלנו, או ההשקיה שלנו, או התחבורה שלנו.

כידוע, היתה לפני זמן-מה התנגשות בגבול הצפוני. והאוי"ם מצא שחרגנו במטר אחד מן המגיע לנו. אין אנו נושאים את עינינו למטרים של אחרים; אולם אין גם את נפשנו לוותר על סנטימטרים שלנו. כי הנדרש מאתנו הוא עקרון של ויתור; וסנטימטר של ויתור — אף הוא בגדר הפרת עקרון: — עקרון-אנו. הסיבה לכך שאין הערבים תוקפים אותנו טמונה בעיבדה שהם פוחדים מכוחנו. ו"נאומי-גילדהול" למיניהם, אף אם יחזרו, יתנפצו אל גבולותיו של עם הנכון להלחם בעקשנות על אשר מגיע לו.

ד. ידידות עם עמי אסיה, אפריקה ואירופה

בדבבד עם כל ידיעתנו את עמדת הערבים — נהפש לנו גם מגעים אחרים. לא רק מגעים של שלום, כי אם גם יותר מזה: — מגעים של ידידות. כי עבד אנ-נאצר מאיים לא רק על מדינת-ישראל כי אם גם על שורת מדינות באפריקה ובאסיה. ומבצע-סיני, כמו מפעל-הפיתוח של ישראל, יצרו רקע של יחסי ידידות עם עמים שמשום-מה נחשבו כרחוקים וזכורים. כבר נאמר במקום אחר שאין אנו רק מדינה מורחתיכונית כי אם גם יס-תיכונית. אך ההבדל האמתי הוא בכך, שאלה הטוענים שאנו מדינה מורחתיכונית רוצים להצמיד את ישראל לסד היחסים עם מדינות ערב בעיר; ואלה הטוענים ל"יס-תיכוניות" מאמינים שלא פחות מגיאור-

מחשבות על בטחון

יש להזכיר וזכור "שעומקה" של המדינה אינו ענין גיאוגרפי בלבד. עומק המדינה — כנוספת היחסים היושבים בה, כנוחל שדרות-המגינים עליה, רוחב הנדירות — כצפיפות נקודות-הישובות וכנוסן ודודי-השריון המכסים אותה, ומרחב האוויר שלרשותנו — כאחידה התושבים וחישוים וכעוזו הטייסים ומזירות נוטוטיהם, הנודיות עודנה נתונה במצור. בימי מצב זה חלוי ביכולתנו לשנות את עצמנו; ורק בביצוע העצמי נוכל למלא את אשר נבצר מאתנו מרשות. יש לזכור שאין מקרים — ישנה עשייה אין בארץ נסים — ישנן צמצום-לב ומסירות.

אל נסתמך על צחנות העבר; אל נבנה כוחנו על אמונה בדבר נחיתות הערבים; אך עלינו לסמוך על ציפיה עליונותו של הכוח העברי; עלינו להאמין בכוחנו הנורוכז לבנות נצחון לבדנו.

גרפיה חשובה הפוק ליצור עמם יחסים גיאוגרפית — והמח ודאי, במרחק שאנו מוכנים לוותר הספרות הירדנית, ו סביבה המוכנה לע

מלחמה לנו הגנה-לישראל עונ במלחמות — אין אנו שואפים לא ר בנגב, בגליל, במש

ישנם צדד אחד דומה, ודבר דומה כי ד את אשר נודע ל ומבטיח-נצחון. א מחדש, ונוצר מצ הברית-הצבאית את מדינת-ישראל שיווי-משקל באי שצה"ל הוחלש המוכרת — העו

מפתיעה, מופלאה משך ש דומה ל גם "קו אלא ש רפתה בהם — מלחמות

הייתה השובה הפוליטית. כלומר, עלינו ליצור יחסים קרובים ביותר עם אלה שהאפשרות
ליצור עמם יחסים קרובים היא הקרובה ביותר, ולאודוקא עם אלה הקרובים לנו מבחינה
גאוגרפית — והמתנכלים לנו מבחינה פוליטית.

ודאי, במרחב המשתרע, נאמר, בין ישראל לתימן, קיימות גם מדינות אחרות. אלא
שאנו מוכנים לוותר, בשלב הנוכחי, על הדמוקרטיה הסעודית, על תרבות-החברה המצרית, על
הספרות הירדנית, ועל הכלכלה התימנית, בעיקר מפני שאין הם רוצים ביחסים אתנו. אנו נחפש
סביבה המוכנה לשתף עמנו פעולה — ולאודוקא סביבה המנסה להקיא אותנו.

ה. התישבות בטחונית

מלחמה לנו באויבים, מלחמה לנו במדבר, מלחמה לנו בגבולות חשופים ופרוצים. וכשצבא-
ההגנה לישראל עונה על שאלות ישראל, הרי הוא יודע יפה שאם כי הדבר הראשי הוא לנצח
במלחמות — אין זה הדבר היחידי. עלינו גם לבנות בטחון במדינה, ולקראת העשור השני
אנו שואפים לא רק למחנות צבא-יעיל, כי אם גם להתישבות בטחונית קבועה — באיזור ניצנה,
נגב, בגליל, במשולש — למתישב ולחלוק.

הדומה והשוונה בשתי מלחמותינו

ישנם צדדים דומים, וצדדים שונים, למלחמת-הקוממיות ולמבצע-**"קדש"**. אזכיר רק דבר
אחד דומה, ודבר אחד שונה, הדרושים לנו לצרכי לקח-לעתיד.
דומה כי הערבים לא היו תוקפים את מדינת-ישראל ב-1948 אילו ידעו בראשית המלחמה
את אשר נודע להם בסופה: — כי אין להחניק את ישראל בכוח צבאי, אפילו הוא נראה עדיף
ובבטיחות-נצחון. אולם בראשית 1956 הם שכחו את אשר למדו בסוף 1948, והדמיון הערבי התאושש
מחדש, ונוצר מצב בדומה ל-1948. עבד אנ-נאצר האמין שבכוח הנשק החדש והמבריק, בעצמת
הברית-הצבאית הערבית המצלצלת, במזל ההצלחות המדיניות המסחררות — יכול הוא להשמיד
את מדינת-ישראל. הלקח מהצד הדומה הוא, איפוא, שבמשטר של אי-שוויון באיבה, יש לקיים
שוויון-משקל באימה. וכל זמן שהערבים יפחדו מצה"ל — יש סיכוי של שלום; ברגע שיחשבו
שצה"ל הוחלש — יש סכנה של מלחמה. קיומו של צה"ל חזק הריהו, על ידי עצם עצמתו
המוכרת — הערובה הטובה ביותר לשלום.

ועל הבטחת-בטחון

קרו במדינת-ישראל שני דברים בלתי-רגילים: האחד — המדינה קמה במהירות
מפתיעה, ומוסדות-השלטון שלה נבנו תוך זמן קצר מאוד. אולם התופעה השניה — שאינה
מופלאה פחות — מתבטאת בזה שהזמניות התחלפה בקביעות, והמקורות — בשיטתיות,
משך שנים אחדות בלבד. אפשר לומר שמדינת-ישראל, מבחינת קצב ארגון מנגנונה,
דומה לאותו תלמיד-בית-ספר אשר מדי שנה בשנה לא בלבד שהוא עולה בכתה, כי אם
גם **"קופץ כיתה"**. וחובה עלינו להמשיך במאמץ בלתי-פוסק זה של תיקון תוך עשייה.
תפקידו של משרד-הבטחון בימי שלום הוא להכין הדרוש לנצחון בימי מלחמה.
אלא שאצלנו אין עדיין תחום בין שלום למלחמה. שנאת השליטים הערביים לישראל לא
רפתה עד היום; ועל כן גם הגורם לאי-שלום ולסכנת מלחמה — במידה שהדבר תלוי
בהם — לא נחלש; אכן, עצמת צבא-הגנה-לישראל הוגברה, ועל כן הגורם למניעת
מלחמות — אף הוא לא הוחלש.

טפח יחסים עם
במקום שדרוש
לנו לרכוש נשק
יפת.

אין זה מספיק
המוצעות עיי
הישה, כי אם
נכון לוותר —
אפת למלחמות,
שאין הערבים
ההשקיה שלנו,

במטר אחד
נפשנו לוותר
ויתור — אף
אותנו טמונה
אל גבולותיו

זרים. לא רק
מאיים לא רק
כמו מפעל-
וקים וכורים.
אך ההבדל
ישראל לסד
פחות מגיאו-

בלבד. עומק
חב המדינה
רחב האויר
הס. המדינה
יצור העצמי
עשיה. אין

ת הערבים;
רוכז לבנות

שנית
שלישי
ורביעי
עלינו
ולפרס
בנגב
בריב
בשנת-הע
נצחונות מזהירים
להתגאות במאזן
טייסים, ספנים,
הארץ. נמל באי
אלה — לא הס

ומן המש
המשתמעים מן
העתיד מה
הקמת דור
מאוחר-יו
בעתיד, יי
של מדינת
אולם המש
אין איש
אלא להו
צפונותיו
ביותר
הלוחמים
הטייס
של חומ

אולם ישנו גם הבדל יסודי בין שתי המערכות. ב-1948 לא היה לנו זמן להתכונן, וכתוצאה מכך סבלנו אבידות באדם ובשטח. אך ב-1948 אפשר היה בכל זאת להילחם — ותוך כדי-כך גם להתכונן. ב-1956 אי-אפשר היה להילחם בלי להתכונן תחילה. במבצע-”קדש” הבריך יתרון הפיקוד הישראלי, והר עוז-הרוח של החייל-הלוחם. אבל המבצע הצבאי שהתחולל בסערה אדירה, מסחרר בקצבו וקצוב בזמנו, לא יכול היה להתחיל כפי שהחל, ולא יכול היה להסתיים כפי שנסתיים, אילולי הוכנו מקודם בהקפדה, בתכנון ובשקידה. הכלים אשר איזנו באיכותם — ועל כן גם שיתקו בכמותם — את הנשק הערבי החדש. הלקה העיקרי מהצד השונה הוא שאם ברצוננו להיות, למשך המלחמה, אדונים לקצבה ולתוצאותיה — עלינו להיות עבדים להכנותיה: הקפדניות, הממושכות, הסבלניות ומרהיקות-הראות.

שלושה אדנים וארבע תעודות

שלושת אדניה של המסילה-הבטחונית הם: — קיום כוח צבאי בעל עצמה ומוכר בעצמתו, על מנת שירתיע את הערבים מנסיונות-התנכלות נוספים; שותפות כוח זה במאמץ הפיתוח של המדינה; והכנת הכלים הדרושים להפעלת הכוח, לכשידרש הדבר. קיומם הנאות של אדנים אלה גם לעתיד יהייב את ביצועה של סדרת משימות שלמה. בין משימות אלו — בצד המשימה המרכזית הראשונה — האדרת כוחו של צה”ל, ברמה טכנית-צבאית ההולמת את אפשרויותיהן של התמודדויות ביבשה, באויר ובים, העלולות-לבוא — מן-הראוי לציין את התעודות הבאות: —

- מערכת-הבטחון חייבת להיות שותפה בבנית המסילה המקבילה — מסילת ההתישבות והפיתוח. הדבר מתבטא במספר ענינים: ראשית — הצורך לקמץ כל פוטנציאל מ”הב”המגן”. על מנת להפנותה ל”יהב העלייה”. חייב להדריכנו באכזריות בכל מעשינו;

שנית — הצבא צריך להוסיף ולהיות בית-הספר לקליטת העליה, כפי שהיה בעבר; שלישית — עלינו לטפח בית-רשאת הזרוע הצבאית וההתיישבותית; — חיל-הנחל; ורביעית — ואני מודה שזה אחד התפקידים המקסימים ביותר שנועדו לנו — עלינו להשתתף בפועל בתכנית למשוך את השמיכה הירוקה של מדינת-ישראל ולפרטה וראו-שבע והלאה, דרוונה. אם מהגות צבא רבים וחשובים ייבנו באמת, בנגב — הרי שנהיה בין הראשונים להביא בשורות-חיים-ובטחון לשטח הנמצא בריבונות ישראל, ועדיין לא הפך להיות בשלמות חלק ממדינתנו.

סיכום — והמשך

בשנת-העשור, כשאנו עורכים סיכום-השבוע של צה"ל, הריהו סיכום אדיר: — שני צהרונות מזהירים בעשר שנים, על פני כוחות עדיפים — ב-1948 וב-1956; וכל צבא יכול היה להתגאות במאזן כזה. אולם מאזנו של צה"ל כולל גם הינוך עולים, מיזוג גלויות, יצירת גרעיני טייסים, ספנים, טכנאים ומארגנים; התישבות הלוצית ובטחונית של נח"ל על פני מלוא מפת הארץ. נמל באילת; ניצני אור ותקוה באדם היהודי ובאדמה הישראלית. כל הישגים-תפקידים אלה — לא הכתימו עם העשור הראשון. הם תובעים המשך לעצמם גם בעשור השני.

משימות לעתיד

ומן המשימות הנובעות ממכלול היהסים והמצבים שבינינו לבין שכנינו — אל התפקידים המשתמעים מן הבעיות שבינינו לבין עתידנו.

• העתיד מחייב אותנו לשים לב יותר לפיתוח המדע העצמי, פיתוח שבראש-זראשונה מחייב הקמת דור נודעני רחב. היה זמן, וגורלן של מלחמות נקבע ע"י מספרם בלבד של הלוחמים. מאוחר-יותר, נקבעו תוצאות המערכה לפי היקף הייצור, וגודלם של הכוחות החמושים. בעתיד, ייקבע גורל המלחמות — או, מה שהשוב יותר, גורל השלום — לפי ההיקף המדעי של מדינה ויכולתה המדעית-הטכנית המחודשת. ודאי, האנשים משכללים את המכונות אולם המכונות המשוכללות מהיכות גם שכלול האנשים.

• אין איש יודע אם ניאליץ להלחם פעם נוספת; ואם כן — מתי והיכן. ברם, אין לנו ברירה אלא להוציא את ראשנו מ"קליפת-הצב" ולהחדיר מבט נועז לתוך עתיד רחוק-יותר, על כל צפונותיו וסכנותיו. הדבר הגדול ביותר במאה-העשרים הם הישגי המדע. הדבר המסוכן ביותר במאה-העשרים הם הישגי המדע-הצבאי. מדע-צבאי זה — הוא שצייד, למשל, את הלוחמים באמצעי תחבורה מהירי-טוס — שהם כלי-כך מהירים עד אשר הם "משאירים את הטייס על הקרקע". והתפתחות טכנולוגית זו — היא שאיפשרה לגלם, בכמות קטנה יותר של חומר, עצמה גדולה-בהרבה של נפץ.

*

עלינו לשנות את מציאות-העבר — על מנת להביא אחדות; עלינו לשנות יחס השכנים — על מנת להביא שלום; עלינו לשנות את פני-העתיד — על מנת להביא שפע ובטחון. גם בעבר היה כל אחד מאתנו נקרא למעשה החלוצי. עתה אנו חייבים — כולנו, כקיבוץ — להתגייס על מנת לשנות את עתידנו מעיקרו. בלי להכנס כאן לפרטים, אבל לשם כך עלינו להיות לישוב בן 4-5 מיליון תושבים; עלינו להקים משק נושא את עצמו; עלינו להקים דור חלוצי ומשכיל; עלינו לגייס לרשותנו מכמני הטבע וצפונות הטכניקה; עלינו לתכנן את העתיד, ולהיות מסוגלים להגן עליו, שביצירה מייצרת שעונים. ישראל יצרה לוחות. אלא שגורל נושאי-הלוחות תלוי, בתקופה זו, גם בשעון. ההיסטוריה של היהודים, מזה — והכרוניקה היומ-יומית של ישראל, מזה — מצוות עלינו להיות עם מאוחד, המקיים את צבאו החזק והמתכנן עתידו — ומכינו.

ז, וכתוצאה
כדי-כך גם

לוחם. אבל
התחיל כפי
ובטקידה

ים לקצבה
ומרהיקות

מה ומוכר-
זה במאמץ-
ימם הנאות
ית אלו —
הולמת את
לציין את

ההתישבות

ב העליה.

18110

מלחמות

בינינו ובין הערבים שורר מצב של "לא מלחמה ולא שלום", ולכאורה מצב זה מוסכם ע"י שני הצדדים. אבל הערבים, או המצרים, מוכנים למצב של לא מלחמה ולא שלום — בתנאי שלא יהיה שלום. היינו, הם מוכנים לא לעשות מלחמה, בתנאי שמהותו של המצב לא תהיה שלום. הם מוכנים ל"לא מלחמה ולא שלום" בתנאי שהפליטים לא יישובו, הנגב לא יושקה, הסואץ יהיה סגור, אילת תשאר נצורה, טבעת החרם תהודק, פדאיון יאורגנו, וכו'.

ישראל מוכנה למצב של "לא מלחמה ולא שלום" — בתנאי שבתחומי גבולותיה וזכויותיה לא תהיה מלחמה. ישראל מוכנה לחיות ללא שלום עם הארצות הערביות בתנאי שמהותם של חיים אלה לא תהרס ע"י מלחמה: — בתנאי שהוכל ליישב, להשקות, לשוט בימים ולנהל אורח-חיים תקין של חיים אזרחיים.

שני הצדדים מוכנים לכאורה למצב של "לא מלחמה ולא שלום". אך השאלה היא על מה הדגש: על "לא מלחמה" — או על "לא שלום"? והנה, הערבים אינם מוכנים למצב שישראל תהיה ותתפתח כאילו אין מלחמה; ואילו ישראל אינה מוכנה לשאת מצב שאין בו שלום מינימלי לתושביה ולפיתוחה. אם מצב זה לא ישתנה, עלולה המתוחות לגבור ולהביא להתפוצצות ולמלחמה — גם אם אף אחד מן הצדדים לא יתכון להגיע לכך; אלא די בכך שהוא יבכר השתלשלות אפשרית זו על פניו ויתור על מדיניותו.

* * *

אינני אומר שבכל המקרים הדרך היא כוח. אני רק מביא עובדות המראות כי ביחסם הנוכחי של הערבים לישראל, כשאין הם מוכנים לאיזה הסדר שהוא אתנו, אנו נאלצים לבחור בין הברירה של שימוש בכוח להבטחת זכויותינו וחיינו — לבין הויתור עליהם.

מסופקני אם יש דרך אחרת אשר תבטיח את שלומנו. מדינת-ישראל ניסתה ללכת בדרך אלטרנטיבית. בזמנו הפעילה ישראל את סעיף 12 של הסכם שביתת-הנשק וקראה לירדן לשיחות ודיונים משותפים על הגשמת הסכם זה. לפי סעיף 12 של הסכם שביתת-הנשק חייבת ירדן להיענות ולדון על היחסים בינה לבין ישראל. ירדן לא באה, אלא כאשר היה צריך להוקיע את ירדן על כך שלא באה — "התנדב" מזכיר האו"ם. דאג המרשל, ואמר: — ירדן לא באה, משום שאני לא הזמנתי אותה, אף-על-פי שלפי הסכם שביתת-הנשק אין לו כל סמכות שלא להזמין. ואחרי-כן באה ההצעה המפורסמת בעלת 11 סעיפים, שהוגשה מטעם מעצמות-המערב, אשר-אמרו: — אם הערבים אינם רוצים לשבת אתכם — נהיה אנחנו המתווכים. והם הציעו הצעות שישראל לא יכלה לקבלן.

* * *

אמרתי כי א
שלהם כלפי ישראל
אם ירצו בדבר. אך
ולא בחורבן. ואף
עלול להביא עליה
מאמץ צריך להעש
שלום הוא בנין, ו

בהכרעות
"למה ישראל
מדיניות-הבטחון
צה"ל יהיה מסוג
צריך גם כלי-בי
באם תרצה, תו
קשים — ובתנא

מהן הח
הוא רוצה לחי
לגייס מהר את
הקפיץ מופעל
והתגובה הראש
מנת לאפשר ל

הנכון
הנקבעים עי
לה — נאמר